पञ्चमः पाठः - सुभाषितानि

प्रश्न 1: एकपदेन उत्तरं लिखत -

(क) मनुष्याणां महान् रिपुः कः?

उत्तर: आलस्यम्

(ख) गुणी किं वेत्ति?

उत्तर: गुणम्

(ग) केषां सम्पत्तौ च विपत्तौ च महताम् एकरूपता?

उत्तर: महताम् (महान् लोगों की)

(घ) पशुना अपि कीदृशः गृह्यते?

उत्तर: उदीरितोऽर्थः (कहा गया अर्थ)

प्रश्न 2: अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

(क) केन समः बन्धुः नास्ति?

उत्तर: उद्यमेन (परिश्रमेण) समः बन्धुः नास्ति।

(ख) वसन्तस्य गुणं कः जानाति?

उत्तर: वसन्तस्य गुणं पिकः (कोकिलः) जानाति।

(ग) बुद्धयः कीदृश्यः भवन्ति?

उत्तर: बुद्धयः परैङ्गितज्ञानफलाः भवन्ति।

(घ) नराणां प्रथमः शत्रुः कः?

उत्तर: नराणां प्रथमः शत्रुः क्रोधः अस्ति।

(ङ) सुधियः सख्यं केन सह भवति?

उत्तर: सुधियः (विदुषाम्) सख्यं सुधीभिः सह भवति।

प्रश्न 3: अधोलिखितेषु वाक्येषु स्थूलपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत -

(क) गुणी गुणं जानाति।
उत्तर: कः गुणं जानाति?

(ख) मृगाः मृगैः सङ्गमनुव्रजन्ति।
उत्तर: के मृगैः सङ्गमनुव्रजन्ति?

(ग) क्रोधः शरीरस्थः महान् रिपुः।
उत्तर: कः शरीरस्थः महान् रिपुः?

(घ) कृतान्तं वायसः न जानाति।
उत्तर: कृतान्तं कः न जानाति?

प्रश्न 4: अधोलिखितानां श्लोकानाम् अन्वयम् उचितपदेन पूरयत -

(श्लोक: गुणी गुणं वेत्ति न वेत्ति निर्गुणः...)
अन्वयः: गुणी **गुणम्** वेत्ति, निर्गुणः गुणं न वेत्ति। बली **बलम्** वेत्ति, निर्बलः बलं न वेत्ति। वसन्तस्य **गुणम्** पिकः (वेत्ति) वायसः न। सिंहस्य बलम् **करी** (वेत्ति) मूषकः न।

प्रश्न 5: विलोमपदानि पाठात् चित्वा लिखत -

(क) सीदति - **प्रसीदति**

(ख) मूर्खः - **सुधीः / पण्डितः**

(ग) निर्बलः - **बली**

(घ) सम्पदौ - **विपदौ**

(ङ) अस्तमये - **उदये**

(च) सार्थकम् - **निरर्थकम्**

Schorbit

प्रश्न 6: समासं विग्रहं वा कुरुत -

(क) उद्यमसमः - **उद्यमेन समः** (तृतीया तत्पुरुष)

(ख) शरीरस्थः - **शरीरे तिष्ठति इति** (उपपद तत्पुरुष)

(ग) निर्गुणः - **निर्गतः गुणः यस्मात् सः** (बहुव्रीहि)

(घ) समानशीलव्यसनेषु - **समानं शीलं व्यसनं च येषाम् तेषु** (बहुव्रीहि)

(ङ) अकारणद्वेषि - **अकारणं द्वेष्टि इति** (उपपद तत्पुरुष)

Schorbit